і ў адзіным звязку дысцыплін, зыходзячы з рэальнага бюджэту часу студэнтаў. Пры гэтым абгрунтаваныя ліміты часу павінны адпавядаць удзельнай вазе кожнай дысцыпліны ў вучэбным плане, уключаючы карэкціроўку ў залежнасці ад працаёмкасці дысцыплін, забяспечанасці літаратурай і г.д. Каэфіцыент працаёмкасці вызначаецца зыходзячы з суадносін затрат часу на падрыхтоўку прадмета і на аўдыторныя заняткі, устаноўленыя для стацыянара. Такое планаванне павінна праводзіцца не толькі па сукупнасці ўсіх дысцыплін курса, але і ў звязку дысцыплін усіх курсаў. Натуральна, што пасля рэгламентацыі самастойнай працы па курсах і дысцыплінах неабходна зрабіць размеркаванне бюджэту часу ўнутры кожнай дысцыпліны па відах працы: выкананне кантрольнай, курсавой, падрыхтоўка да заліку, экзамену.

Інтэнсіфікацыя навучальнага працэсу ў значнай ступені залежыць ад ўзроўню арганізацыі і правядзення аўдыторных заняткаў, актывізацыі дзейнасці на іх студэнтаў. І пры тым дэфіцыце гадзін, які непазбежны ва ўмовах кароткатэрміновых сесій на завочным факультэце, рашаючае значэнне набывае максімальная інфармацыйная насычанасць заняткаў. Эфектыўным сродкам вырашэння гэтай складанай задачы павінны стаць апорныя канспекты лекцый, канспекты-схемы, якія ўяўляюць сабой лагічна-сэнсавую структуру кожнай вывучаемай тэмы. Распрацоўка такіх канспектаў і выкарыстанне іх у працэсе лекцый студэнтамі інтэнсіфіцыруе, творча насычае навучальны працэс, вызваляе слухачоў ад значнай долі рушінай работы, садзейнічае пераключэнню ўвагі з вымаўляемых фраз на сэнсавыя блокі лекцый, іх лагічную ўзаемасувязь.

Падрыхтоўка канспектаў-схем, іх тыражаванне і ўкараненне, несумненна, патрабуюць ад выкладчыка дадатковых намаганняў. Аднак яны поўнасцю акупяцца рэзкім ушчыльненнем і павелічэннем аб'ёму выкладаемага за кароткі прамежак часу установачнай сесіі вучэбнага матэрыялу, актывізацыяй студэнцкай аўдыторыі,павышэннем выніковасці самастойнай працы ў міжсесійны перыяд. Канспекты-схемы спрыяюць больш мэтанакіраванаму і эфектыўнаму засваенню рэкамендаванай па курсу літаратуры.

Важным фактарам удаскан́алення універсітэцкай адукацыі выступае мэтанакіраваная актывізацыя асабістага патэнцыялу студэнтаў. Відавочна неабходнасць ператварэння студэнта з пасіўнага рэцыпіента заданых інфармацыйных патокаў у актыўнага ўдзельніка засваення, фарміравання і мадыфікацыі дынамічнай сістэмы прафесійных ведаў і навыкаў. Пэўным крокам у гэтым накірунку можна разглядаць укараненне ў практыку спецыялізаванай падрыхтоўкі студэнтаў свабоднага выбару прафілюючых дысцыплін.

Аўдзей С.В.,
канд.псіхал.навук,
дацэнт

АБ МАГЧЫМАСЦІ ПРЫНЯЦЦЯ СУСВЕТНАЙ СІСТЭМЫ ПАДРЫХТОЎКІ КАДРАЎ ВЫШЭЙШАЙ АДУКАЦЫІ ДЛЯ БЕЛАРУСІ

1. Змены ў сацыяльна-эканамічнай сферы, узмацненне культурных кантактаў з вялікай колькасцю краін свету прывялі да неабходнасці суаднясення ведаў, якімі валодаюць прадстаўнікі розных нацыянальна-эканамічных рэгіёнаў.

2. Некаторыя крокі ў гэтым накірунку зроблены. Да іх можна аднесці прыняцце часовага палажэння аб бакалаўрыяце. Аднак існуе шмат праблем як тэарэтычнага, так і метадычнага характару, якія звязаны з неабходнасцю змены сістэмы падрыхтоўкі кадраў у ВНУ.

3. Да іх, у першую чаргу, мы б аднеслі аналіз існуючых у сусветнай педагагічнай практыцы сістэм вышэйшай адукацыі. Акрамя таго, неабходна правесці параўнанне агульнасці і адрознення гэтых сістэм з той, якая існуе ў нашай краіне цяпер. І, нарэшце, вывучыць псіхолага-педагагічныя моманты, якія аказваюць істотны ўплыў на інавацыйныя працэсы ў галіне падрыхтоўкі спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй у краіне. У дачыненні да нашага універсітэта патрабуецца дадатковы аналіз перадуніверсітэцкай падрыхтоўкі абітурыентаў, відаў і зместу ўступных іспытаў, спецыфікі работы выпускнікоў узроўней бакалаўрыята і магістратуры і г.д.

4. Сусветная педагагічная навука сведчыць аб цяжкасці выдзялення агульных момантаў у падрыхтоўцы спецыялістаў з вышэйшай адукацыяй, аб істотных адрозненнях нават у межах адной краіны. Аднак можна адзначыць наступныя:

- дастаткова жорсткая перадуніверсітэцкая спецыялізацыя абітурыента, што прадвызначае

РЕПОЗИТОРИЙ БГУИР

выбар будучага тыпу ВНУ, у якой ён зможа навучацца;

- у апошнія гады з'явілася тэндэнцыя адыходу ад вельмі вузкай спецыялізацыі ў першыя 2--3 гады навучання ў ВНУ за кошт чытання агульных курсаў для шэрагу спецыяльнасцей і ўвядзення сінтэтычных курсаў, якія аб'ядноўваюць некалькі навуковых напрамкаў (ад ведаў аб Зямлі да канцэпцый аб універсітэцкай адукацыі);
- вялікая колькасць факультатываў і спецкурсаў па выбары;
- распрацоўка індывідуальнага плана вывучэння вучэбных дысцыплін кожным студэнтам (складаецца сумесна з педагогам і зацвярджаецца дэканам);
- шматступеннасць здачы выпускных іспытаў, а таксама разнастайнасць дыпломаў, якія атрыманы пасля заканчэння ВНУ.

5. Сістэма адукацыі, якая да гэтага часу была вядучай у нашай краіне, таксама аказала ўплыў на замежную: стварэнне адкрытых універсітэтаў, дзе з'явілася ўжо традыцыйная для нас сістэма завочнага навучання; шматбаковая падрыхтоўка ў процілегласць вузкай спецыялізацыі; абавязковасць вучэбных і вытворчых практык пад кіраўніцтвам выкладчыкаў ВНУ (гэты вопыт цяпер таксама выкарыстоўваецца ў іншых краінах, напрыклад яго мадыфікаваны варыянт у так званых "сэндвіч-курсах").

6. Безумоўна, перад намі паўстае задача мадыфікацыі існуючай сістэмы вышэйшай адукацыі, а не яе карэннага злому, тым больш, што рэзкія змены ў галіне эканомікі і палітыкі болей магчымы, чым у галіне культуры, у тым ліку ў свядомасці вялікіх груп людзей. Ёсць перашкоды і чыста арганізацыйнага характару: немагчымасць рэзкага памяншэння вучэбнай нагрузкі выкладчыкаў да сярэднесусветных норм, адсутнасць паліграфічных магчымасцей для выпуску вялікай колькасці падручнікаў. Такім чынам, мы лічым, што наўрад ці трэба адмаўляцца (асабліва нашаму універсітэту) ад класічна высокага ўзроўню тэарэтычнай падрыхтоўкі, якую звычайна давалі ВНУ нашай краіны. У гэтым бачыцца асноўнае адрозненне паміж нашым універсітэтам і каледжамі такога ж профілю, але поўнае размежаванне функцый спецыялістаў розных узроўней на рабочых месцах патрабуе дадатковага вывучэння.

7. Мы бачым далейшую работу ў накірунку прыняцця сусветнай сістэмы падрыхтоўкі кадраў вышэйшай адукацыі і выкарыстання замежнага вопыту: больш дакладная індывідуалізацыя ў падрыхтоўцы спецыяліста цераз увядзенне большай колькасці спецкурсаў па выбары і факультатываў (з улікам індывідуальна-псіхалагічных асаблівасцей студэнтаў); сур'ёзная папярэдняя прапрацоўка адрозненняў у змесце праграм для бакалаўра на звычайным узроўні і бакалаўра з адзнакай; для павышэння якасці працы спецыяліста з вышэйшай адукацыяй і яго падрыхтоўкі стварэнне новых кваліфікацыйных характарыстык і правядзенне аналізу працоўных месц.

Толькі ў гэтым выпадку мы сапраўды зможам укараніць шматузроўневую падрыхтоўку спецыялістаў і зацікавіць студэнтаў у атрыманні больш якаснай адукацыі.

Кузьмініч М.Л.,
канд.пед.навук,
дацэнт

ПАДРЫХТОЎКА ДА ПЕДАГАГІЧНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ ВА УНІВЕРСІТЭЦЕ КУЛЬТУРЫ: МЭТЫ, ЗАДАЧЫ, ЗМЕСТ

Выпускнікі мастацкіх спецыялізацый у сучасных умовах павінны мець такую педагагічную падрыхтоўку, якая б дазволіла ім паспяхова выконваць задачы агульнага музычнага выхавання дзяцей і дарослых, вядзенне асветніцкай работы ў галіне мастацкай (народнай) творчасці, выкладанне спецыяльных дысцыплін ва ўсіх відах устаноў сістэмы мастацкай адукацыі і выхавання: агульнаадукацыйнай школе, школе мастацтваў, студыях і гуртках у клубных установах, творчых калектывах, сярэдніх спецыяльных навучальных установах культуры і мастацтва і інш. Таму ў змест педагагічнай падрыхтоўкі неабходна ўключыць: шырокае кола праблем фарміравання мастацкай культуры грамадства і яго членаў; пытанні педагагічнай дзейнасці на ўсіх узроўнях мастацкай культуры - у галіне прафесійнага і самадзейнага і традыцыйнага мастацтва; разнастайныя аспекты работы ў сістэмах мастацкага выхавання і адукацыі, выхавання ў сям'і.

Універсітэцкі статус навучальнай установы прадугледжвае падрыхтоўку творчай, маральнай, культурнай, адукаванай, нацыянальна свядомай асобы, педагога-даследчыка з глыбокім веданнем не толькі спецыяльных методык, але і праблем агульнай педагогікі і псіхалогіі,

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ